

12
APR
1890
TIFLIS

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը 6 ռուբլի, երեք ամիսը 3 ռ. 50 կ., ամիսը 1 ռ., հատուկ 5 կոպեկի.
Բաժանորդ գրեւում են թիֆլիսում միայն խմբագրատանը:

Խմբագրատանը և Երևանի «Նոր-Դար»
կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատանը բաց է ամեն օր (բացի տեղի օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Երևանի թղթակցները և անհատական թղթակցները համար կրկնապատկել:

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ Հրաւիրում է ցանկացողներին ԿԱՊԱՆՈՎ (տուն խանութներով), որ գտնւում է Նրեւանեան հրապարակի, Պուշկինի փողոցի և Հայոց բազարի վրայ: Պատաններին հետ կարելի է ծանօթանալ ընկերութեան վարչութեան մէջ օրուայ ժամը 11-ից մինչև ժամը 1-ը:

Այդ մասին առաջարկութիւնները կ'ընդունէ մինչև ապրիլի 20-ը ընկերութեան վարչութիւնը Սերգէյի փողոց, Ամիրադեանի տանը: 3-2

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հեռագրի րէնս
Գրոնիկոն.—Լուրեր, Հայոց թատրոն.—Գլխաւոր կնիքները.—Միջնա-կարգ ուսումնարանը.—Մատենադարանը
Թղթակցութիւններ.—Ախար-ցիւս
Քաղաքական.—Քաղ. լուրեր
Տեղեկատու.
Յայտարարութիւններ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆՈՐ-ԴԱՐԻ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 7 ապրիլ.—Մեծ իշխանուհի Ալեքսանդրա Գեորգիևնան երէկ երեկոյան երկու-քից ազատուեց. նորոգելն աղկալ-անունը Մարիա դրին:

Ցենզուրական կանոնադրութեան 121 յօդուածի հիման վրայ «Rigische Zeitung»-ը թերթն առ միշտ դադարեցրած է:

«Нов. Вр.»-ն հաղորդում է, որ պետական կառավարող մի-նիստրութիւնը պետական խորհր-դին տնային արդիւնաբերութեան զարգացմանը նպաստելու միջոց-ների մի նոր օրինադրութիւն առա-ջարկել: Առաջարկում է նաև տը-նային արդիւնաբերութեան հա-մար մանր ընկերներ հիմնել:

Նոյն լրագիրն, իբրև լուր, հա-ղորդում է, որ ուժ անկն է մի նոր օրինադրութիւն առաջարկա-ծ Սիմբերոպոլում ցորենի աշնանա-լին մեծ տոնավաճառանոց հաս-տատելու մասին, որպէս զի օ-տարերկրեայ վաճառանոցների շա-հադրութիւնից զերծ մնան:

«Новости»-ն հաղորդում է, որ այս օրերս հաստատուած է Պե-տերբուրգում կազմուած մի նոր ընկերութեան կանոնադրութիւնը, որի նպատակն է, թէյարաններ, ճաշարաններ, ընթերցարաններ և արքեպիսկոպոսի համար բուժարան-ներ հիմնելով, նորոգել և բա-րոյական բովանդակութեամբ բը-րելներ տարածելով և ժողովուր-դի համար զուարճութեան և զը-րոյց անելու տեղեր հաստատելով, արգելել ինքն ոգելից խմիչքների չափազանց գործածութեան: Ըն-կերութեան անգամները օրինակ տալու համար ոգելից խմիչքներ չպէտք է գործածեն:

ԱՍԻԱՒԱՍԻ.—Իտալական թագա-վառանգին այստեղ երկաթուղու կայարանում զինվածորեն.—Ան-գրկապական երկրի կառավարիչ գնեւերալ լէյտնանտ Կոմարովը և ժողովրդի խուռն բազմութիւն:

Երկրի կառավարչի մօտ նախա-ճաշելուց յետոյ, թագաւառան-գը դիտեց քաղաքը, Գեօրգի-փէի մօտ սպանուած հերոսների մահաբանքը և Կուշկայի մօտ մը-ղած պատերազմի ժամանակ ռու-սաց զօրքի աւղանցիներից խլած անգլիական 4 թնդանոթները: Կէս օրուայ ժամը 3-ին թագաւառան-գը ներկայ էր զօրայինին, որին մասնակցում էին Անդրկասպեան երկրի հրացանաձիգ գումարտակը, ռմբաձիգ գունդը, կազակները, թուրքմէնների միլիցիայի հեծե-նազօրը: Կօշի առկում, Ասիա-բադի մօտ, թագաւառանգը այցե-լեց թուրքմէնների տեղական մի-լիցիայի զօրանոցները: Առկա այ-գում, թէյի ժամանակ գորգի վրայ, ըստ արեւելեան սովորու-թեան, ծայապատիկ նստած լինե-լով, թագաւառանգը լսում էր թէ-քաների երաժշտութիւնն և երգե-ցողութիւնը, նայում էր երեսա-ների նետաձուլութեան և թէքանե-րի շերտաշարուն: Երեկոյան ժամը 8-ին, երկրի կառավարչի ուղեկցութեամբ, թագաւառանգը թե՛քէն կայարանն ուղևորուեց:

ՍՕՖԻԱ.—Բելգրադից եկած լու-րից երևում է, որ Նիշում ստորին գասակարգ բուլղարական փախտա-կանները և մակեդոնացիներից մի աւազակախումբ է կազմուած, որի նպատակն է ներս խուժել Բուլղարիա և սպանել Ստամբու-լում:

ՄՕՍԿՈՒԱ.—Այստեղ ապրանք-ների տեղափոխելու և կրակից ա-պահովելու, նորոգելու և կենք պահպանելու «ОГНЕУСТОЯ» անու-նով մի նոր ընկերութիւն է կազմ-ուած: Հիմնական գրամաքուրը 2½ միլիոն ռուբլի է:

ՏՈՒԼՕՆ.—Հասարակապետու-թեան նախագահ Կարենոն հանդի-սուոր կերպով ընդունեց իտալա-կան նաւատորմի հրամանատար ծովակալ Լովերին, որը հասարա-կապետութեան նախագահին յանձ-նեց Հուլիանոս թագաւորի ձեռքով գրած նամակը, որով ծովակալը ներկայանում է, որպէս արտախորհ գեւապան հասարակապետութեան նախագահին ողջունելու համար:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 8 ապրիլ.—«НОВ. Вр.»-ն հաղորդում է, որ իտալա-կան թագաւառանգը, Անդրկաս-պեան երկրին ուղևորուելուց յե-տոյ, Յոսեսա կաղեկորուի, ուր, հա-նանական է, մայիսի 8-ին հասնի: Այնտեղից Մոսկուայի վրայով Պե-տերբուրգ կուղևորուի, ուր կը մնայ մօտ մի շաբաթ:

«Новости»-ն հաւատացնում է, որ խաղաղութեան փոխառու-թեան տոմսեր հրատարակելու մա-սին տարածուած լուրերը հիմք չու-նին: Լրագիրն աւելացնում է, որ ռուսաց և օտար բանակների միջև

բանադնացութիւններ են կատար-ւում աղետականների կառուածա-կան բանկի գրաւաթղթերի մի մա-սը խաղաղու տոմսերի հետ ֆը-րանսիական և հոլլանդական վա-ճառանոցներում գետեղելու մա-սին: այդ թղթերի վաճառումը Պա-րիզի բօրայում շուտով կ'սկսուի:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ԲՈՐՍԱՆ

6 Ապրիլ

Լօնգոն
Քելլին 44,55 ռ., 44,5/100 ռ.
Պարիզ 36,15 ռ., 36,05 ռ., 36,12/100 ռ.
Պորտլանդ 7 ռ. 30 կ. սակ.
Մարսի կուպոն 145/100 ռ. — կ. սակ.
Ուրալ 5/100 ռ. — կ. սակ.
Ռուսիայի դոլար 5/100 ռ. — կ. սակ.
Պետական 5/100 տոկոս.
1-ին շրջանի 100 ռ. — կ. սակ.
2-րդ 100 ռ. — կ. սակ.
3-րդ 99 1/100 ռ. — կ. սակ.
4-րդ 99 1/100 ռ. — կ. սակ.
5-րդ 400 ռ. — կ. սակ.
6-րդ 99 1/100 ռ. — կ. սակ.
100 և 1000 ռ. արեւելեան փոխառութեան 5/100 տոկոս.
1-ին շրջանի 99 ռ. 87 կ. սակ.
2-րդ 99 ռ. 87 կ. սակ.
3-րդ 99 ռ. 87 կ. սակ.
Ուսուցիչ 5/100 տոկոս փո-
խառութեան
տոմսեր 220 1/100 ռ. — կ. սակ.
2-րդ 216 1/100 ռ. — կ. սակ.
Երրորդ փոխ. Ադր. հող.
Բանկի 215 1/100 ռ. — կ. սակ.
5 1/100 տոկոս 103 1/100 ռ. — կ. սակ.
Թիֆ. քաղ. վարկի ընկեր.
օրվա 100 ռ. — կ. սակ.
Բօրային արտադրութիւնը խաղաղ է.
մուհակի կուպոն հաստատուեց:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Այս տարի մեծ պատից սկսած օտար երկրներում ինչ պարզապէս մնացած ար-տիստներ կան, ինչ վաղի հագուած գե-րաստական խումբեր կան, բոլորն էլ թիֆլիս են գալիս և պիտի գան դեռ ի մեծ թիֆլիսի զեղապետից և Կ-րաժշտութիւնից շատ քիչ բան հասկա-ցող թիֆլիսցիների զբաղմունքին: Այդ-պիսի մի ֆրանսիական օպերային խումբ մեծ պատից սկսած օպերային է ներկայացնում թիֆլիսի քաղաքային թատրոնում: Ապրիլի 8-ին ֆրանսիական օպերային խումբը ներկայացրեց «Սիմֆոնիկ դանդախներ» կոչուած օ-պերան: Այդ օպերայում միայն յայտ-նուցեց, որ ֆրանսիական երգիչները երգելու ժամանակ ձայն էլ ունեն, մի հանգամանք՝ որից նրանք մինչև այդ օրը զուրկ էին մնացել: Հնաց առաջին գործողութեան երկրորդ տեսարանում, զերանգներից մէկը, որ իր դերում լարկայած հարածում է մի կնոջ և աչ-կանում է նրան բռնել և այդ ժամա-նակ ձեռքին բռնած ցուպով խօտում է սեղանին, ինչպէս է պատահում, որ կինը (տ. Սանդրին-Պակարը) սեղանի վրայ է լինում դրած իւր ձեռքը այդ մի ջոցին հասնալով, որ ցուպը իւր բոլոր ծանրութեամբ պիտի կպէր տ. Սանդրին-Պակարի ձեռքին, որ և ուշա-թափ վայր ընկաւ: Այնուհետ իրարան-ցում, աղմուկ, բիծիւք...

Այդ երեկոյան տ. Սանդրին-Պակարը ձեռքը կապած շարունակեց իւր դերը: Առանց ձայնի դաշնակ տակ է կնք, բայց այդ օպերային խումբին հնը պար-

տական, որ սուանց ձայնի երգիչները խումբ էլ տեսանք:

Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը կազմել է առաջիկայում փոխադրակի-նիստիստների ցուցակը: Այս տարի մօտ 700 հոգու անուն է նշանակուած, Յուլիան կը վերադառնա:

Վերջին օրերս տեղական անձնների պատճառով Գորի ջուրը բարձրացել է, Հասարակ զատակաղը օգտուելով այդ հանդիմանքից աշխատում է ջրի երե-նով գնացող փայտեր և գերաններ բը-նել: Անցեալ տարի այդպիսի հանդա-մանքներում Գորը բաւական զոհեր տարաւ, որովհետեւ մարդիկ անզուգու-թեամբ ընկնում էին ջրի մէջ և խեղդ-ւում: Այդպիսի մի դէպք պատահեցաւ և այս օրերս, ջուրն ընկնողն արդէն խեղդուած էր, որ մի վրացի լող տալով մտաւ ջուրը և խեղդուողին ազատեց:

Կովկասի Կայսերական դիւղատնո-սական ընկերութիւնը Կովկասի պետա-կան կառավարչի կառավարիչ պ. Ի. Ի. Տիխոնիս պատուով անդամ է ընտրել:

Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդը ձեռ-նարկել է առաջիկայ քաղաքային խոր-հրդի ընտրութիւնների համար պատ-րաստութիւններ անանել: Նա այժմ կազմում է ընտրողների ցուցակը:

ԱՂԱՏԱՅԱՑԻՑ տեղական թերթերին հաղորդում են, որ ահա երկու շաբաթ է, որ Ղապուսի դատար երկուդէ մէջ է նոր երևան եկած մի աւազակախումբից, որ լաղկայած է ութը փախտա-կան քրտարականներից: Նրանք արդէն մի քանի մարդ կորուզուել են և բաւա-կան նշանաւոր կուր ունեցել Չեմարալ գիւղի մօտակիների հետ, որի միջոցին մի աւազակ վրաւորուել է, իսկ միւս-ները փախտու են տուել: Ղապուսի և Դիլիժանի միջև պատեր ուղեկից են լինում նշանաւոր թուով պահստորներ:

Ճանապարհների հաղորդակցութեան միջոցով Ա. Ս. Դուրեւնալը օգոստոսի վերջին գալիս է Կովկաս Սուրմի ներք-նուղու բացման ներկայ լինելու համար, որը, «НОВ. Вр.»-ի տեղով, պատրաստ կ'լինի մայիսի 1-ին:

ԴԻԼԻՋԱՆՑ.—Դաւաշիչակ մշտում թիֆլիսից հայտնի լինող լինողները յայտ-նի են բոլոր մշակին ուղեւ բարբարոս-ներ և աւազակ մարդապաշտներ, նրանք վայրկիս թուրքերից աւելի բարձր են այդ կողմից, այդ դիւղից բաւական թուով տաժանակի աշխատանքի են արարուած և շատին էլ նրանի բանտում են բանտարկուած: Մօտ օ-րերս կատարուեց հետեւալ եղեւնադո-ւածը: Այդ դիւղացի մի 20 տարեկան պատանի ճանապարհներին մշակութիւնով 7-8 րուրի փող է վաստակում: Նա երեսնից դնելով իւր տան համար ճոթ ու կտոր, տուն վերադառնալիս ընկերա-նում է իւր համալուրացի երկու եղբայր-ներին հետ ներքով հանելով Արտա-գիւղը, բաժանում են խճուղուց և կարճ ճանապարհով անցնում են դէպի Թիֆա-լէն գիւղը: Ճանապարհից երկու վերստ հեռանալով երկու եղբայրները յան-կարճ բռնում են պատանուն և սկսում

են սարսափելի տանջանքներով սպա-նել: Սրերով ախքան մէջքին վէճեր են տալիս, որ սպիտակ թոքերը կտոր կտոր քուս են գալիս: յետոյ ոտներն ու ձեռքերը կտրուելուց յե-տոյ, սկսում են գլխի կիսից մար-թին քերթել, աչքերը քիթը, պոռնիկը բաժանել և բոլորովն այրակերպացնել, մարմինը—քարերի և հողի տակ ծած-կել: Այդ աւազակները գնում են գիւղը և պատանու հօրը առում, թէ քո աղան երէկ եկաւ առն, ձուր է, միթէ դեռ չի եկել: Հայրը տարակուսելով մի օր էլ սպասելուց յետոյ, սկսում է որոնել և ամեն տեղ առում են, որ յիշեալ աւա-զակների ընկերութեամբ վերադարձել է տուն: Վերջապէս արեան հետքեր գտնելով, գտնում են նաև մարմինը, յայտնում են օտարականութեան ոտիկա-նութիւնը նեղելով աւազակներին, խ-կոյն խոստովանեցնում է նրանց եղբու-թիւնը: Նպատակը կորուզուել է եղել: Սօթ բուրբուռ համարապանում են իրենց հարազատ ընկերին:

Անդրկովկասեան երկաթուղու ապրի-լի 1-ին Բազու գնացող գնացքի վաղոս-ներէց մինի բանդաժը խզուած է եղել: Այդ բանը նկատուած է տեղական թեր-թերի տեղով, գնացքը 50 վերստ ճա-նապարհ անցնելուց յետոյ, Այդ գնաց-քով Բազու էր ուղևորում իտալական թագաւառանգը: Միայն մի աշուղ պա-տահանուց պէտք է համարել, որ գնաց-քը չէ խորտակուել:

ԲԱԳՈՒՆԸ.—Ապրիլի 4-ին մի ռուս կոչկա կար, սուր զանակով սպանում է իւր կնոջ և գնալով յայտնում օտարականութեան, որ իւր կնոջ սպանել է նրա անառակ վար-քի համար: Նա իւր ամուսնուն քանիցս անգամ խրատել և զգուշացել է, բայց ի դուր են անցել իւր խրատները:

Թիֆլիսի փողոցներում, ռուսաց և ուղեւոր լինողները խախտել են Բազու, և իրենց սովորական հարա-զուրկով զարմացնում են գործունեայ և աշխատասէր բազուցիներին:

Բազուի վաճառականների դուռ-թիւնը, համաժամեցով Թիֆլիսի և ու-րիշ քաղաքների հետ, պէտք է ասել, որ շատ զուսպուցիլ է, ըստ որում օւս նաւա-թի գինը այսօր, ապրիլի 5-ին, բարձրա-ցաւ 6 1/2 կոպեկի:

Բազուի ամրոցը մեծ գործերը, որ-տեղ միլիոններ են խաղում, գտնում է Ռոզիլիչի և Նօբելի ձեռքում, իսկ մը-նացած մասը գտնում է նշանաւոր ըն-կերութիւնների, որպիսիք են՝ պ. Ա-նաբել աղայ Մատուրեան, Մանթաշեան և ընկերութիւն, «Կասպեան» ընկերու-թիւն, պ. պ. Դրիգոր Մարտ. Արաֆա-յեան, «Աղամեան Բուրադեան», նոր կազմուած պ. Աղեքսանդր Օրբելյանի կայն կայն ընկերութիւնների ձեռքում: Նրանի թէ, զրաւաւոր թիֆլիսցիները միայնային այստեղի նախաձեռնի հետ և միասին գործ սկսելին, յորից շատ օ-գուտներ կարող են ստանալ: Եթէ օ-տարները զարկ կարողանում են մեծ գործեր կատարել, նոյնը աւաւել մեծ աջողութեամբ կարող են, միանալով, տեղացիները կատարել:

Ինչպէս լսել է «Պ. Բ.»-ը, Անդրկաս-պեան երկրով Պարսկաստանից գորգե-ղէններ արտաւաճելը բոլորովն արդե-

